

ROBERT ILLJAŠ, IDENTITY CONSORTIUM

Surađujemo s mnogo institucija u EU-u, ali s hrvatskim javnim sektorom to ide teško ili nikako

Varaždinski Identity Consortium razvio je platformu za digitalnu identifikaciju i e-potpis. Najviše surađuje s bankama, mirovinskim fondovima te tvrtkama iz različitih industrija u Hrvatskoj i inozemstvu. Član je europskoga konzorcija EWC koji radi na pripremama za uvođenje EUDI Walleta, ali hrvatski državni i javni sektor za njegova rješenja nije zainteresiran iako u privatnom sektoru nema konkurenčiju

piše ANAMARIJA MUJANOVIC

anamarija.mujanovic@lidermedia.hr

Dok svakodnevno slušaju o najnaprednijim rješenjima u tehnološkom sektoru, hrvatski građani i dalje za rješavanje najjednostavnijih administrativnih poslova poput potpisivanja raznih dokumenata ili ugovaranja neke nove usluge s bankama državnim institucijama ili pojedinim tvrtkama moraju doći osobno. Taj dolazak osobno mnogima poremeti raspored, ali kada već govorimo o naprednim tehnologijama, zašto ne bismo mogli imati i neku platformu za digitalnu identifikaciju pa da ne moramo dolaziti osobno da bismo se dvaput potpisali i pokazali osobnu iskaznicu? Mi takvu platformu u Hrvatskoj već imamo, zove se Identyum, a razvila ju je varaždinska tvrtka Identity Consortium, iza koje stoje Robert Iljaš, Tomislav Bošnjaković i Zvonimir Popović.

– Nas trojica suosnivača otvorila smo potkraj 2018. Identity Consortium na temelju iskustava iz dotadašnje karijere. Tomu je mnogo pridonijelo Tomislavovo i moje iskustvo iz IT-a unutar bankarskog sektora, gdje smo se detaljno upoznali sa svim problemima koje banke i regulirani sektor imaju kod utvrđivanja identiteta i elektroničkog potpisivanja dokumenata. Dodatan uvid dobili smo tijekom nastavka karijere, a posebice u švedskom startupu Instantor kada smo diljem Europe uvidjeli da problem s identitetom i e-potpisima nije samo lokalni, hrvatski, nego je pro-

blem u dobrom dijelu zemalja Europske unije – govori direktor tvrtke Robert Iljaš.

Može biti tako jednostavno

Glavni je proizvod tih varaždinskih inovatora, platforma Identyum, SaaS (engl. *software-as-a-service*), odnosno *cloud*-platforma koja povezuje građane kao konzumente s jedne strane i pružatelje raznih usluga kojima je važno vjerdostojno utvrđivanje i provjera identitetskih podataka građana s druge strane.

– Kao građanin možete izraditi svoj besplatan Identyum ID Wallet i spremiti u njega svoje identitetske podatke. Ti su podaci isključivo pod vašom kontrolom i nitko, pa ni mi u Identyumu, ne možemo do njih bez vaše eksplicitne privole. Jednom kad izradite Identyum ID Wallet, mo-

žete na daljinu konzumirati usluge naših partnera, tvrtki koje su se već integrirale s platformom Identyum. Osnovna je prednost našeg Walleta što vam omogućava da se udaljeno identificirate i zakonski valjano e-potpisuјete dokumente, a da ne morate u razne poslovnice i ispostave i da ne morate ispisivati i popunjavati obrasce i slati ih poštom – objašnjava Iljaš.

Identyum za poslovne klijente nudi i servise Sign, Identify i FinCheck, koji su odmah dostupni na njegovoj stranici bez ikakve potrebe za tehničkom integracijom, a za svaki servis ima i programska sučelja (API-je) u slučaju da poslovni klijenti žele punu integraciju sa svojim pozadinskim IT sustavima.

Ta tvrtka najviše surađuje s bankama, mirovinskim fondovima te drugim organizacijama i tvrt-

SWOT ANALIZA

SNAGA

- iskustvo u IT i bankarskom sektoru
- fokus na jednu nišu, inovativna tehnologija

SLABOSTI

- niska prepoznatljivost brenda
- ograničeni resursi za širenje

PRIlike

- razvoj dosad slabo razvijenog IT područja
- suradnja s institucijama EU-a

PRIJETNJE

- manjak suradnje s hrvatskim državnim institucijama i tvrtkama
- snažna globalna konkurenčija

kama iz različitih industrija u Hrvatskoj i inozemstvu pa je tako suradnju ostvarila i s Kent-Bankom, Raiffeisen bankom, mirovinskim fondovima, Valamarom i HROK-om, a surađuje čak i s državnom agencijom IDDEEA-om u Bosni i Hercegovini.

Sigurnost podataka je prioritet

- Potražnja za digitalnim ID rješenjima raste, ali vidljivo je da inozemna tržišta, posebice unutar Europske unije, pokazuju veću zrelost i spremnost za njihovu implementaciju. U Hrvatskoj je digitalna transformacija na početku i postoje izazovi, ponajviše vezani uz nedostatak dijaloga između privatnog i javnog sektora. S druge strane, u inozemstvu, pogotovo u zemljama Europske unije, vidimo velik interes i podršku institucija, a

dobar primjer je inicijativa EUDI Wallet. Naša suradnja s institucijama i tvrtkama izvan Hrvatske uključuje projekte s organizacijama poput IDDEEA-e u Bosni i Hercegovini, a prisutni smo i u inicijativama unutar konzorcija EWC u Europskoj uniji. Otvoreni smo i voljeli bismo se jače povezati i s institucijama u Hrvatskoj – navodi Ilijaš. Kad god se govori o povjerljivim podacima, uvijek je tu i glavno pitanje sigurnosti podataka, a Ilijaš nam govori da je njima upravo sigurnost podataka glavni prioritet pa zato imaju najnovije tehnologije zaštite kako bi osigurali da podaci korisnika budu sigurni u svakom trenutku. Svi podaci koji se pohranjuju u Identum ID Walletu, tvrdi direktor te varoždinske tvrtke, enkriptirani su na način da samo korisnik može pristupiti svojim podacima.

905.248

eura prihoda ostvarili su u 2023.

15.434

eura iznosila je neto dobiti 2023.

– Sigurnosne mjere također uključuju višefaktorsku autentifikaciju, napredne mehanizme detekcije prijevara te stroge protokole upravljanja rizicima. Dodatno, naši su sustavi redovito auditirani i usklađeni sa sigurnosnim standardima ISO 27001 i ISO 27701 i drugom regulativom na EU razini – navodi Ilijaš.

Zakonodavac debelo kasni

Kad su 2018. pokretali tvrtku, to područje uopće nije bilo regulirano nekim *lex specialis* nego je tek prije nekoliko mjeseci, odnosno šest godina nakon što je Identity Consortium počeo raditi digitalni novčanik, donesena regulativa, odnosno takozvana eIDAS 2.0 EU Uredba, po kojoj će ih se regulirati, ali ta će se regulativa, govori Ilijaš, početi primjenjivati na njih tek kad se donesu implementacijski akti, što bi najranije moglo biti potkraj ove godine, iako je vjerojatno da će ih zakonodavci donijeti tek kasnije.

– Dakle, tek otprilike 2025. imat ćemo neku specijaliziranu regulativu prema kojoj ćemo moći ‘certificirati’ svoj Identum ID Wallet, iako radimo na njemu već šest godina, a tek najranije od kraja 2027. regulirani će privatni sektor (banke i slično) biti u obvezi tim se ID Walletom i koristiti. Dakle tek od 2028. nadalje u Hrvatskoj, koja je vrlo bankocentrična, možemo očekivati početak masovnijega korištenja – objašnjava Ilijaš. Sljedeći korak za tu IT tvrtku je da se na internetskoj stranici eGrađani, na kojoj korisnici mogu odabrati način na koji će se prijaviti u tu stranicu, kao opcija ponudi i Identum ID Wallet s obzirom na to da ima više od 70 tisuća korisnika te je jedina privatna i neovisna tvrtka u Hrvatskoj koja, kako u njoj tvrde, ima znanja, kapaciteta i volje za pružanje visokospecijaliziranih usluga digitalne identifikacije na slobodnom tržištu. Upravo zbog toga negativna iskustva imaju ponajviše s AKD-om, državnom tvrtkom koja je ovlaštena za izдавanje osobnih iskaznica, a koja im nikada nije odgovorila na neke tehničke upite vezane uz programska susećelja za korištenje te osobne iskaznice. Na pojedine upite čekaju dulje od tri godine.

Identy whole za poslovne klijente nudi i servise Sign, Identify i FinCheck, koji su odmah dostupni na njegovoj stranici bez ikakve potrebe za tehničkom integracijom, a za svaki servis ima i programska sučelja (API-je)

Identity Consortium okuplja tim od 15 zaposlenika, a kao i svaka druga IT tvrtka i on na vlastitoj koži osjeća izazove pri zapošljavanju kvalitetnih razvojnih inženjera

→ – Kao član europskoga konzorcija EWC, osnovanog na razini Europske unije s više od sto članova, institucija i tvrtki diljem Europske unije čiji je cilj priprema za uvođenje EUDI Walleta na razini cijelog EU-a, redovno komuniciramo s raznim institucijama i privatnim tvrtkama diljem EU-a koje zajednički rade i surađuju na tom velikom europskom projektu uvođenja EUDI Walleta. Bez lažne skromnosti možemo reći da trenutačno u Hrvatskoj vjerojatno imamo najbolji uvid u ono što nosi budućnost s EUDI Walletima. Poenta nove regulative eIDAS 2.0 je upravo u tome da se u širenje primjene digitalnog identiteta čim više i jače uključi i privatni sektor, a kod nas u Hrvatskoj je dijalog s privatnim sektorm gotovo u potpunosti izostao – ističe Ilijaš, navodeći da prema njihovom iskustvu u Hrvatskoj nažalost izostaje volja za dijalog većine državnih tijela, institucija, ali i privatnog sektora, uz iznimku Hrvatske narodne banke, s kojom su ostvarili profesionalni odnos pa se nadaju da će situacija poboljšati recentnim organizacijskim promjenama kojima Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva (SDURDD) postaje dio Ministarstva pravosuđa.

Puni start – 2026.

Identity Consortium okuplja tim od 15 zaposlenika, a kao i u svakoj drugoj IT tvrtki na vlastitoj koži osjećaju izazove pri zapošljavanju kvalitetnih razvojnih inženjera jer je tržište rada u tom sektoru iznimno konkurentno kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu. Ipak su uspjeli izgraditi dobar tim koji dijeli njihovu viziju, a posebno naglašavaju da je rad u Identymu prilika za sudjelovanje u razvoju inovativnih servisa poput digitalnog identiteta, što je područje koje privlači talentirane ljude koji žele sudjelovati u razvoju nečega takvog.

Tvrta je prošle godine uprihodila 905.248 eura, a ostvarila je i neto dobit u iznosu od 15.434 eura, što je rast u odnosu na 2022. godinu kada je ostva-

rla prihode u iznosu od 740.992 eura i neto dobit od 12.300 eura. Ti su poslovni rezultati, kaže Ilijaš, u skladu s očekivanjima, no zapravo su 'samo priprema za start'.

– Sportskim rječnikom, još smo u trenažnom procesu i početak natjecanja očekujemo tek 2026. ili 2027. godine. I dalje intenzivno gradimo platformu Identym da bude skalabilna i da se može brzo i lako upotrebljavati u cijelom EU-u. Znam da zvuči čudno, kako to da već šest godina nešto intenzivno gradimo i da to još nije 'gotovo', no eto, to je u našoj niši tako. Realno, startat ćemo 'u punom sastavu' tek najranije 2026. godine. Zbog toga, za pet godina, vjerujem da će trenutačni poslovni rezultati izgledati 'kao kikiriki' – govori direktor Identity Consortiuma. Glavni cilj tvrtke je, kako kaže njezin suosnivač, da svojom tehnologijom poboljša cijelo društvo, a trenutačno je u tijeku veliki projekt implementacije njezine tehnologije digitalnog novčanika u Bosni i Hercegovini. Zanimljivo je da to radi u su-

sjednoj zemlji, a u Hrvatskoj, državi u kojoj je nastala, zbog nedostatka dijaloga između institucija i privatnog sektora ne može računati da će dobiti šansu da poboljša društvo kao što ju je dobila u Bosni i Hercegovini.

Ambiciozni planovi

U privatnom sektoru u cijeloj regiji nema sličnih rješenja pa su ti domaći inovatori vrlo specifični i, u jednu ruku, egzotični, a najbliža konkurenca u Hrvatskoj im je Certilia, AKD-ovo rješenje za elektronički identitet. Ipak, IT sektor je globalan pa ga se ne može gledati na nacionalnoj razini te je zato jedan od najvećih izazova s kojima se Identity Consortium suočava različita regulativa u različitim zemljama, čak i unutar EU-a.

– Iako postoji eIDAS regulativa koja želi ujednačiti pravila na razini EU-a, implementacija u različitim državama članicama varira, što otežava pristup tržištu i integraciju naših servisa – tvrdi Ilijaš, navodeći i konkurenčiju na globalnom tržištu kao jedan od izazova jer se natječu s velikim kompanijama koje imaju više resursa od Identity Consortiuma.

Sada je glavni cilj za te varaždinske IT-ovce uskladiti Identym ID Wallet s eIDAS 2.0 regulativom, odnosno implementacijskim aktima kada ih zakonodavci donesu, te biti među prvima u tome u Europskoj uniji. Također, planiraju prebaciti sve funkcionalnosti postojeće platforme Identym na mobilnu verziju i proširiti se s novim funkcionalnostima koje će omogućiti hrvatskim građanima, ali i svim građanima Europske unije da upotrebljavaju svoj Identym ID Wallet u različitim scenarijima – od razmjene identitetskih podataka preko jake autentifikacije za potvrdu platnih transakcija do digitalnog potpisivanja dokumenata, putovanja i slično.

– Planiramo da brand Identym postane poznat ne samo u Hrvatskoj i regiji, već i u Europi kao sinonim za sigurnost i povjerljivost osobnih podataka – zaključuje Ilijaš. □

Zvonimir Popović, Robert Ilijaš i Tomislav Bošnjaković osnovali su Identity Consortium 2018. na temelju iskustava koja su stekli u dotadašnjoj karijeri, posebno u bankarskom sektoru